

_____ hokimligi
maktabgacha va maktab ta'limi
boshqarmasi

_____ maktabgacha va
maktab ta'limi bo'limi tasarrufidagi
___-umumiy o'rta ta'lim maktabi
to'garak rahbari

_____ning
20__-20__-o'quv yili uchun

“BALIQCHILIK”

**TO'GARAK
HUJJATLARI**

To'garak a'zolari haqida ma'lumot

№	Familiya ismi va sharifi	Tug'ilgan sanasi	Sinfi	Manzili (to'liq)	Ota-onasi (Ismi sharifi)	Telefon (uy yoki mobil)	Izoh
1.							
2.							
3.							
4.							
5.							
6.							
7.							
8.							
9.							
10.							
11.							
12.							
13.							
14.							
15.							

16.							
17.							
18.							
19.							
20.							
21.							
22.							
23.							
24.							
25.							
26.							
27.							
28.							
29.							
30.							

O'tkazilgan xona _____

Maktabdan kasb va tilni bilib chiqqan bola jamiyatimizning katta yutug‘i, bilmagani muammo.

Shavkat Mirziyoyev.

“TASDIQLAYMAN”

MMIBDO‘ _____

**20__-20__-o‘quv yili uchun tuzilgan “Baliqchilik” nomli to‘garagining
ISH REJASI**

No	Yillik ish reja mavzulari	Soat	Sana	Izoh
1.	Baliqlarni parvarish qilish texnologiyasi	1		
2.	Baliq boqish	1		
3.	Hovuz baliqchilik xo‘jaligida ishlatiladigan baliq ozuqasi turlari	1		
4.	Baliqchilik xo‘jaliklaridagi ish jarayonlarini o‘rganish	1		
5.	Oq amur	1		
6.	Baliqlarning tana shakllari			
7.	Baliqchilik hovuz xo‘jaligining asosiy baliq obyektlari			
8.	Kanal laqqasini yetishtirish	1		
9.	Hovuz baliqchilik xo‘jaligi turlari	1		
10.	Baliq yetishtiruvchi hovuzlarning biologik va texnik xarakteristikasi	1		
11.	Hovuz turlari.	1		
12.	Suvning kimyoviy tarkibi	1		
13.	Nasldor baliqlar	1		
14.	Karp chavoqlarini inkubatsion sex usulida yetishtirish	1		
15.	Uch yashar karp va o‘simlikxo‘r baliqlarni yetishtirish	1		
16.	O‘sinilikxo‘r baliq chavoqlarini o‘stirish	1		
17.	Hovuz baliqchilik xo‘jaligida naslchilik ishlari	1		
18.	Zog‘ora balig‘i	1		
19.	Baliqlar jinsini farqlash va ularni nasil berishga tayyorligini aniqlash	1		
20.	Hovuzlarga dam berish yoki insolyatsiya usuli	1		
21.	Hovuzlarni o‘g‘itlash	1		
22.	Mineral, Azotli va Kalsiyli o‘g‘itlar	1		
23.	Organik o‘g‘itlash	1		
24.	Baliqchilik hovuzlarida baliq boqish	1		
25.	Baliqchilikda ishlatiladigan yemlarning xarakteristikasi	1		
26.	Hovuz sharoitida baliq chavoqlarini oziqlantirish	1		
27.	Baliqlarning o‘sinh tezligini nazorat qilish	1		
28.	Sadoqlarning qurilishi	1		
29.	Sadoqdagi baliqlarni boqish	1		
30.	Laqqa balig‘i	1		
31.	Basseynlarda baliq boqish	1		
32.	Basseynlarda boqiladigan baliqlar uchun ozuqa turlari	1		
33.	Baliqlarning tabiiy ozuqasi	1		
34.	Baliq kasalliklari va dushmanlari	1		

Sana: “ ” _____ 20__-yil. Sinflar: _____ To‘garak rahbari: _____

Mavzu: Baliqlarni parvarish qilish texnologiyasi

Mashg‘ulotning maqsadi:

Ta‘limiy maqsad: to‘garak a‘zolari faolligi va mustaqilligini oshirish, ularni tafakkurni rivojlantirish, mehnatni tashkil etishga ijodiy yondashish tuyg‘usini tarbiyalash, ta‘lim berishning jamoa shakllarini asta-sekin mustaqil, yakka tartibda ishlashga o‘tqazish, o‘zlariga yuklatilgan topshiriqlarni mustaqil va mas‘uliyatni his qilgan holda amalga oshirish.

Tarbiyaviy maqsad: o‘quvchilarni mehnatsevarlikka o‘rgatish, turmushdagi ehtiyojlar va ulardan foydalanish, chorvachilik sohasida yuqori bilimli bo‘lishi, mahorat va malaka orttirishni, ish o‘rnini tashkil qilish qonun qoidalarini tushuntirish.

Rivojlantiruvchi maqsad: O‘zbekiston Respublikasida olib borilayotgan islohatlar, mamlakatni ijtimoiy-iqtisodiy rivojlantirishning ustivor yo‘nalishlariga muvofiq to‘garak a‘zolarini sifatli o‘qitish va tarbiyalash, mustaqil fikrlashga qodir bo‘lgan, hozirgi zamon bozor sharoitlarida ishni izchil tashkil eta oladigan, yuqori malakali raqobatbardosh kadrlarni tayyorlash.

Mashg‘ulot turi: yangi bilim beruvchi, bilimlarni mustahkamlovchi.

Mashg‘ulot uslubi: tushuntirish, suxbat, tezkor savol – javob, amaliy mustaqil ishlar bajarish, munozara, muammoli topshiriq, ko‘rgazmali va boshqalar.

Mashg‘ulot metodi: guruhlarda ishlash, “kim epcil-u, kim chaqon”, “ko‘rsam tezroq o‘rganaman”, “muammo va yechim” shu kabi metodlar.

Mashg‘ulot jihozi: mavzuga oid rasm, ko‘rgazmalar va tarqatma materiallar, o‘quv qurollari, elektron materiallar.

Mashg‘ulotning borishi:

I. Tashkiliy qism: a) Salomlashish. b) Davomatni aniqlash.

II. Uyga vazifani so‘rash: a) Savol – javob o‘tqazish. b) Topshiriqlarni tekshirish.

III. Yangi mavzu bayoni:

Baliqlar – umurtqalilar kenja tipining katta sinfi.

Ular juda keng tarqalgan. Tuzilishi, hayot kechirishi va ekologik xususiyati jihatdan suv muhitiga juda yaxshi moslangan.

Suvda tez suzadigan baliqlarning tanasi cho‘ziq suyri shaklda bo‘lganidan suvning qarshiligiga kamroq uchraydi. Sekin suzadigan baliqlarning tanasi yapaloq bo‘ladi. Skeleti tog‘aydan (tog‘ayli baliqlar) yoki

suyakdan (suyakli baliqlar) iborat. Jag‘lari yaxshi rivojlangan. Baliqlar tanasini to‘lqinsimon bukib

va yozib harakatlanadi. Juft va toq suzgichlari harakatlanayotganda tanani boshqarish va muvozanatini saqlash vazifasini bajaradi. Tanasi kichikroq yoki yapaloq shaklda bo‘lgan baliqlar juft suzgich qanotlarini eshkak kabi suvga urishi yoki to‘lqinsimon harakatlanishi tufayli suzadi. Baliqlarning tanasini bukish xususiyati umurtqalar soni va terisi sirtidagi tangachalar kattakichikligiga bog‘liq.

Ko‘l baliqchiligi o‘zining vazifasi va yo‘nalishiga ko‘ra, asosan, ikki xil, ya‘ni iliq suvli va sovuq suvli tipga bo‘linadi. Shunga ko‘ra, issiqsevar va salqinsevar baliqlar farqlanadi.

Issiqsevar baliqlar (zog‘ora baliq, tovonbaliq, leshch, amur va boshqalar) boqiladigan hovuzlar o‘tloq va botqoqli uchastkalarda barpo etilib, ularga daryo va kanaldan suv olinadi.

Salqinsevar baliqlar (xonbaliq, sulaymonbaliq, oq baliq va boshqa) boqiladigan hovuzlar organik moddalar kam bo‘lgan uchastkalarda qurilib, ularga buloq va ariqlardan suv olinadi (28-rasm).

Ko‘l baliqchiligi o‘zining tashkiliy jarayonlari va mahsulot yetishtirib berish imkoniga ko‘ra to‘la tizimli va noto‘la tizimli bo‘ladi.

28-rasm. Baliq turlari.

IV. Mashg‘ulotni yakunlash: to‘garak a‘zolarini yutuq va kamchilliklarini muxokama qilish, rag‘batlantirish.

V. Uyga vazifani e‘lon qilish: yangi mavzuni to‘liq takrorlash va yangi mavzu yuzasidan bilimlarini mustaxkamlab kelish.

Maktab MMIBDO‘ _____ sana _____ 20__ yil

Sana: “ ” _____ 20__-yil. Sinflar: _____ To‘garak rahbari: _____

Mavzu: Baliq boqish

Mashg‘ulotning maqsadi:

Ta‘limiy maqsad: to‘garak a‘zolari faolligi va mustaqilligini oshirish, ularni tafakkurni rivojlantirish, mehnatni tashkil etishga ijodiy yondashish tuyg‘usini tarbiyalash, ta‘lim berishning jamoa shakllarini asta-sekin mustaqil, yakka tartibda ishlashga o‘tqazish, o‘zlariga yuklatilgan topshiriqlarni mustaqil va mas‘uliyatni his qilgan holda amalga oshirish.

Tarbiyaviy maqsad: o‘quvchilarni mehnatsevarlikka o‘rgatish, turmushdagi ehtiyojlar va ulardan foydalanish, chorvachilik soxasida yuqori bilimli bo‘lishi, mahorat va malaka orttirishni, ish o‘rnini tashkil qilish qonun qoidalarini tushuntirish.

Rivojlantiruvchi maqsad: O‘zbekiston Respublikasida olib borilayotgan islohatlar, mamlakatni ijtimoiy-iqtisodiy rivojlantirishning ustivor yo‘nalishlariga muvofiq to‘garak a‘zolarini sifatli o‘qitish va tarbiyalash, mustaqil fikrlashga qodir bo‘lgan, hozirgi zamon bozor sharoitlarida ishni izchil tashkil eta oladigan, yuqori malakali raqobatbardosh kadrlarni tayyorlash.

Mashg‘ulot turi: yangi bilim beruvchi, bilimlarni mustahkamlovchi.

Mashg‘ulot uslubi: tushuntirish, suxbat, tezkor savol – javob, amaliy mustaqil ishlar bajarish, munozara, muammoli topshiriq, ko‘rgazmali va boshqalar.

Mashg‘ulot metodi: guruhlarda ishlash, “kim epchil-u, kim chaqon”, “ko‘rsam tezroq o‘rganaman”, “muammo va yechim” shu kabi metodlar.

Mashg‘ulot jihozi: mavzuga oid rasm, ko‘rgazmalar va tarqatma materiallar, o‘quv qurollari, elektron materiallar.

Mashg‘ulotning borishi:

I. Tashkiliy qism: a) Salomlashish. b)

Davomatni aniqlash.

II. Uyga vazifani so‘rash: a) Savol – javob o‘tqazish.

b) Topshiriqlarni tekshirish.

III. Yangi mavzu bayoni:

Baliq boqish – hovuz va boshqa suv havzalarida baliqlarga ozuqa berib o‘stirish va parvarishlash. Baliqlarni hovuz xo‘jaligida o‘stirish va rivojlantirish muhim ahamiyat kasb etadi. U maxsus tartib asosida olib boriladi. Hovuzlardan hamma vaqt suv o‘tib turishi ta‘minlanishi zarur.

Baliq boqish hovuziga begona baliqlar kirmasligi uchun suv kiradigan va chiqadigan joyiga maxsus panjara qo‘yiladi.

Baliq boqish hovuzi kelajakda undan boshqa maqsadda foydalanishni ham hisobga olgan holda kichik daryo qirg‘oqlariga qurilsa maqsadli hisoblanadi.

Baliq boqish hovuzini uzoq muddat yaxshi saqlash maqsadida, uning meliorativ holatini yaxshilovchi tadbirlar amalga oshiriladi. Bu tadbirlar hovuzdan tashqarida va hovuzda o‘tkaziladi.

Hovuzdan tashqari tadbirlarga suv yig‘iladigan maydoncha qiyaligini zinapoyalarga bo‘lish, hovuzga tushadigan suvni tozalash va uni kislorod bilan boyitish, toshqin suvlarni g‘amlash, hovuz ichini loyqa bosishdan saqlash ishlari kiradi. Hovuzni vaqt-vaqti bilan quritib, zarur suv-havo rejimini yaratish, qamish kabi o‘tlar bosishining oldini olish, hovuzda torf qatlamlari hosil bo‘lishiga yo‘l qo‘ymaslik, hovuz tubini loyqa va boshqa cho‘kindilardan tozalash ishlari guruhdagi tadbirlardir. Baliq boqishda kunjara, arpa, bug‘doy va javdar kepagi, baliq uni, go‘sht uni va hokazolar ishlatiladi. Baliq ovqati maxsus stolchada beriladi (stolcha suvga 0,5–0,75 m botirib qo‘yiladi) yoki hovuz tubiga qurilgan maxsus ovqat maydonchasiga solinadi. Baliq boqishda suvning harorati hisobga olinadi. Masalan, zog‘ora baliq suvning harorati 20–26 °C, xonbaliq – 15–18 °C bo‘lgach yaxshi ovqatlanadi. Baliq boqishda hovuzning meliorativ holati yaxshilanadi. Hovuzlarning har biri maxsus vazifani bajarishga mo‘ljallangan bo‘ladi. Masalan, baliq tuxum qo‘yadigan hovuzlarda baliq bolalari yetishtiriladi. Suvni tezroq va osonroq isishi nazarda tutilgan holda bu hovuzlar yuzaroq qilib qaziladi. Ularning tagida o‘simliklar o‘stiriladi. Chunki o‘simliklar bo‘lmasa, karp baliq‘i tuxum qo‘ymaydi. Shundan so‘ng baliq bolalari o‘stiriladigan hovuzlarga ko‘chiriladi. Qish kelishi bilan bu mayday karp baliqchalar chuqur hovuzlarga ko‘chiriladi. Ular qishlash hovuzi deb ataladi.

Bahor kelishi bilan bir yashar bo‘lgan karplar yayrab suzadigan katta hovuzlarga tushiriladi. Bu hovuzlarda esa tabiiy oziqlar, dafniya, sikloplar ko‘paytirilgan bo‘ladi. Bu hovuzda karplar makkajo‘xori, kunjara, pishirilgan kartoshka, suyak uni bilan ta‘minlab turiladi. Kuz kelishi bilan o‘simlik kattalashgan karplar ovlanadi.

Baliqlar benihoya katta iqtisodiy ahamiyatga ega. Har yili dengiz va okeanlardan bir necha o‘n million tonnalab baliq ovlanadi. Ovlangan baliqlarning bir qismi to‘g‘ridan to‘g‘ri iste‘molga ishlatiladi, asosiy qismi qayta ishlanib, tuzlangan, dudlangan, muzlatilgan yoki konserva holida iste‘mol qilinadi. Baliqlardan baliq moyi va baliq uni kabi mahsulotlar ham tayyorlanadi.

IV. Mashg‘ulotni yakunlash: to‘garak a‘zolarini yutuq va kamchilliklarini muxokama qilish, rag‘batlantirish.

V. Uyga vazifani e‘lon qilish: yangi mavzuni to‘liq takrorlash va yangi mavzu yuzasidan bilimlarini mustaxkamlab kelish.

Maktab MMIBDO‘ _____ sana _____ 20__ yil

Sana: “ ” _____ 20__-yil. Sinflar: _____ To‘garak rahbari: _____

Mavzu: Hovuz baliqchilik xo‘jaligida ishlatiladigan baliq ozuqasi turlari

Mashg‘ulotning maqsadi:

Ta‘limiy maqsad: to‘garak a‘zolari faolligi va mustaqilligini oshirish, ularni tafakkurni rivojlantirish, mehnatni tashkil etishga ijodiy yondashish tuyg‘usini tarbiyalash, ta‘lim berishning jamoa shakllarini asta-sekin mustaqil, yakka tartibda ishlashga o‘tqazish, o‘zlariga yuklatilgan topshiriqlarni mustaqil va mas‘uliyatni his qilgan holda amalga oshirish.

Tarbiyaviy maqsad: o‘quvchilarni mehnatsevarlikka o‘rgatish, turmushdagi ehtiyojlar va ulardan foydalanish, chorvachilik soxasida yuqori bilimli bo‘lishi, mahorat va malaka orttirishni, ish o‘rnini tashkil qilish qonun qoidalarini tushuntirish.

Rivojlantiruvchi maqsad: O‘zbekiston Respublikasida olib borilayotgan islohatlar, mamlakatni ijtimoiy-iqtisodiy rivojlantirishning ustivor yo‘nalishlariga muvofiq to‘garak a‘zolarini sifatli o‘qitish va tarbiyalash, mustaqil fikrlashga qodir bo‘lgan, hozirgi zamon bozor sharoitlarida ishni izchil tashkil eta oladigan, yuqori malakali raqobatbardosh kadrlarni tayyorlash.

Mashg‘ulot turi: yangi bilim beruvchi, bilimlarni mustahkamlovchi.

Mashg‘ulot uslubi: tushuntirish, suxbat, tezkor savol – javob, amaliy mustaqil ishlar bajarish, munozara, muammoli topshiriq, ko‘rgazmali va boshqalar.

Mashg‘ulot metodi: guruhlarda ishlash, “kim epchil-u, kim chaqqon”, “ko‘rsam tezroq o‘rganaman”, “muammo va yechim” shu kabi metodlar.

Mashg‘ulot jihozi: mavzuga oid rasm, ko‘rgazmalar va tarqatma materiallar, o‘quv qurollari, elektron materiallar.

Mashg‘ulotning borishi:

I. Tashkiliy qism: a) Salomlashish. b) Davomatni aniqlash.

II. Uyga vazifani so‘rash: a) Savol – javob o‘tqazish. b) Topshiriqlarni tekshirish.

III. Yangi mavzu bayoni:

Hovuz baliqchilik xo‘jaligida ishlatiladigan baliq ozuqasi turlari

Tabiiy ozuqa Tabiiy ozuqa resurslari suv o‘tlari, yuksak suv o‘simliklari, tuban va yuksak qisqichbaqasimonlar, bakteriyalar, hasharotlar va boshqa suv jonivorlarini o‘z ichiga oladi. Tabiiy ozuqa resurslari miqdori, asosan, suvning sifatiga bog‘liq.

Qo‘shimcha ozuqa Bu ozuqa hovuzga qo‘l bilan kiritiladi. Ozuqaning bu turi mahalliy bozorda mavjud. O‘simlik hosili, chorva chiqindilari va oshxona chiqindilari ham qo‘shimcha ozuqaga kiradi.

Balanslashgan ozuqa Bu ozuqa baliqlarga qo‘l bilan beriladi. Ammo ozuqa nihoyatda to‘yimli bo‘lib, maxsus korxonalarda tayyorlanadi. Bunday ozuqa bilan, asosan, oddiy laqqa, kanal laqqasi, xonbaliq, karp kabi baliq turlari boqiladi.

IV. Mashg‘ulotni yakunlash: to‘garak a‘zolarini yutuq va kamchilliklarini muxokama qilish, rag‘batlantirish.

V. Uyga vazifani e‘lon qilish: yangi mavzuni to‘liq takrorlash va yangi mavzu yuzasidan bilimlarini mustaxkamlab kelish.

veb-saytimiz: Zokirjon.com

Hujjat Word variantda beriladi.

Zokirjon Admin bilan

90-530-00-68 nomerga murojaat qilishingiz, shu nomerdagi telegram orqali bog'lanishingiz yoki nza4567 izlab telegramdan yozishingiz so'raladi.

Telegramda murojaatingizga o'z vaqtida javob beriladi

40 listdan iborat 34 soatli "Baliqchilik" to'garakni to'liq holda olish uchun telegramdan yozing.

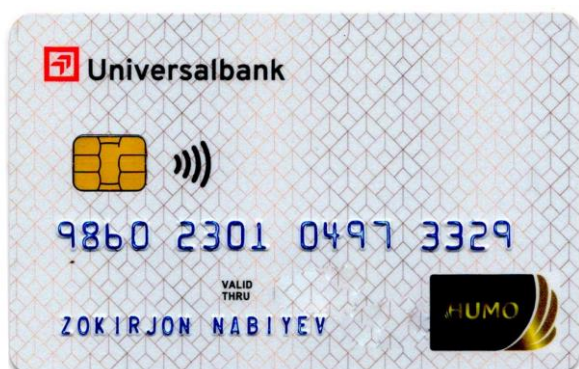
Narxi: 20 ming so'm

Telegram kanalimiz:

@Maktablar_uchun_hujjatlar

To'lov uchun: UZCARD *880*9860230104973329*summa#

Plastik egasi Nabiyev Zokirjon

DIQQAT!!!

Sizga bu **OMONAT** qilib beriladi.

To'liq holda olganingizdan so'ng:

Faqat o'zingiz uchun foydalaning.

Hech kimga bermang hattoki eng yaqin insoningizga ham.

Internet orqali veb-saytlarga joylamang.

Kanal va gruppalariga tarqatmang.

OMONATGA

HIYONAT QILMANG.